

Valga üldplaneeringu arengustsenaariumite võrdlustabel

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskuselast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusalal suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju looduskeskkonnale ja elurikkusele				
Elurikkus, taimestik ja loomastik, rohevõrgustik	<p>Uute elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusalade rajamine linnaäärsesse piirkonda toimub looduslike (sh metsaga kaetud) või loodusliku ilmega alade arvelt.</p> <p>Teisalt kasvab elanike lisandumisega koormus linnasisestele haljasaladele (sh nt kaitsealused linnapark ja Säde park). Vajalik on uute rekreatsioonialade rajamine. Uued rekreatsioonialad võivad sõltuvalt oma suurusest ja taimestikust olla elupaikadeks ka linnaelustikule.</p> <p>Maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu <i>Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused</i> (2002), kehtiva Valga linna üldplaneeringu (2007) ja koostatava Valga maakonnaplaneeringu 2030+ (eelnõu seisuga 27.04.2016) järgse rohevõrgustiku toimimisele ja sidususele otsesest ebasoodsat mõju ei avaldata. Samas esineb uute elamu- ja tootmismaade rajamisega linna ümbritsevate haljasalade (sh metsaala) teatav pindala kadu ja killustatus.</p>	<p>Asustuse tihendamine toimub põhiliselt linna tuumiku piirkonnas. Linnaäärsetel aladel nähakse ette asustuse hõrenemist. Viimane soodustab ka looduslike alade võimalikku taasteket.</p> <p>Kuna koormus linnasisestele haljasalade (sh kaitsealused pargid) kasvab on oluline kavandada linna uusi rekreatsiooni- ja haljasaladid, mis aitaksid leevendada olemasolevate haljasalade kasutuskooormust. Uute haljasalade rajamine on võimalik eelkõige mahajäetud või alakasutatud kruntide rohestamise kaudu.</p> <p>Rohevõrgustiku sidususele ja toimimisele olulist mõju ette näha pole. Küll aga tuleb arvestada linnasiseste haljasalade kasutuskooormuse suurenemise ja sellest lähtuvate mõjudega.</p>	<p>Asustuse tihendamine toimub põhiliselt linna tuumiku piirkonnas. Linnaäärsetel aladel nähakse ette pigem asustuse vähendamist, kujuneb hajaasustusega sarnane piirkond. Looduslike alade või potentsiaalselt haritavate maade osakaal linnaäärsetel alade suureneb.</p> <p>Kesklinna piirkonna haljasaladele koormus kasvab, uute haljasalade rajamine on võimalik eelkõige mahajäetud või alakasutatud kruntide rohestamise kaudu.</p> <p>Kujuneb linna lähiala roheline vöönd, mis toetab ka rohevõrgustiku sidusust.</p>	<p>3 (ka 2)</p> <p>Oluline arvestada olemasolevate haljasalade kasutuskooormuse suurenemise ja sellega kaasnevate mõjude leevendamise (sh uute haljasalade rajamine).</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju pinnasele ja põhjaveele (sh põhjavee kaitstus, pinnase jääkreostusega alad)	<p>Uute elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusalade rajamine linnaäärsesse piirkonda avaldab mõju pinnasele (vähemal või rohkemal määral asendatakse tehniliku pinnasega).</p> <p>Ette ei ole näha olulist mõju põhjavee seisundile ja –varudele ning seda arvestades nii piirkonna põhjavee kaitstust kui kinnitatud põhjaveevarusid ja linna veehaarde paiknemist.</p> <p>Kuigi Tambre suvilapiirkonnas on põhjavesi suhteliselt kaitstud või kaitstud, soodustab ühiskanalisatsiooni puudumine siiski põhjavee reostuse riski suurenemist (kogumismahutite lekkimine, kontroll raskendatud jms). Viimane on eriti oluline, kui piirkonnas on joogiveekaevudena kasutusel pindmisest põhjaveekihist toituvad salvkaevud.</p> <p>Valga linna territooriumil paikneva jääkreostusobjekti lähedusse on kavandatud elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusmaid. Eelduslikult teostatakse 2018. a lõpuks jääkreostusobjekti maa-ala ohutustamine. Seega pikaajalises skaalas ei ole olulist mõju uute alade reserveerimisega praeguse jääkreostusobjekti lähedusse ette näha.</p>	<p>Arendustegevus toimub põhimahus linna tuumikus ehk juba hoonestatud või inimese poolt muudetud pinnasega maa-alal. Oluline mõju pinnasele puudub.</p> <p>Elanike arvu suurenemist ja seeläbi põhjavee tarbimise märkimisväärset suurenemist ette näha ei ole. Valga linna Paju veehaarde kinnitatud põhjaveevaru kuni aastani 2043 on 3200 m³/ööpäevas. Reaalne tarbimine Paju veehaardest on viimastel aastatel jäänud vahemikku 1100 – 1300 m³/ööpäevas. Seega on kinnitatud põhjaveevarude näol olemas küllaldane ressurss ka võimalike tarbijate kasvu (nt tootmis- ja ettevõtlusalade arendamine) korral.</p> <p>Kuigi Tambre suvilapiirkonnas on põhjavesi suhteliselt kaitstud või kaitstud, soodustab ühiskanalisatsiooni puudumine siiski põhjavee reostuse riski suurenemist (kogumismahutite lekkimine, kontroll raskendatud jms). Viimane on eriti oluline, kui piirkonnas on joogiveekaevudena kasutusel pindmisest</p>	<p>Arendustegevus toimub põhimahus linna tuumikus ehk juba hoonestatud või inimese poolt muudetud pinnasega maa-alal. Oluline ebasoodne mõju pinnasele puudub. Pigem kaasneb soodne mõju nõ loodusele tagastamise tsoonis.</p> <p>Elanike arvu vähenemise tulemusena väheneb eelduslikult ka põhjavee tarbimise vajadus. Veetarbimist võivad suurendada uute tootmis- ja ettevõtlusalade kasutusele võtmine. Siiski arvestades kinnitatud põhjaveevarusid olulist mõju ette näha ei ole.</p> <p>Kuigi Tambre suvilapiirkonnas on põhjavesi suhteliselt kaitstud või kaitstud, soodustab ühiskanalisatsiooni puudumine siiski põhjavee reostuse riski suurenemist (kogumismahutite lekkimine, kontroll raskendatud jms). Viimane on eriti oluline, kui piirkonnas on joogiveekaevudena kasutusel pindmisest põhjaveekihist toituvad salvkaevud.</p>	<p>Mõnevõrra eelistatavam on stsenaarium 3, kui toimub linnaruumi „kokkutõmbamine“. Samas on ka soodne stsenaarium 2, kus areng toimub juba inimese poolt ümberkujundatud linnamaastikul.</p> <p>Kõigi stsenaariumite korral on oluline arvestada Tambre suvilapiirkonna võimaliku joogivee- ja kanalisatsiooni temaatikaga.</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
	Siiski tuleb arvestada asjaoluga, et J. Kuperjanovi 103 kinnistu salvkaevu joogivesi ei vastanud (2015. a) tulenevalt jääkreostusobjekti lähedusest joogivee nõuetele ehk uute objektide kavandamisel nimetatud kinnistu ümbrusesse tuleb piirkonnas tähelepanu pöörata nõuetele vastava joogivee olemasolule.	põhjaveekihist toituvad salvkaevud.		
Mõju pinnaveele (sh sademeveesüsteemid)	<p>Elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusalade laiendamisel kaasneb kõvakattega pindade osakaalu suurenemine, mis vähendab lokaalselt sademevee pinnasesse imbumise võimalusi ning suurendab sademeveesüsteemidesse suunatavat sademevee hulka. Kuna sademeveesüsteemid on suunatud piirkonna veekogudesse (nt Pedeli jõgi) on oluline vältida potentsiaalse reostuse kandumist suublatesse.</p> <p>Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamisega on võimalik vähendada majapidamistest pärineva reostuse (lekkivad kogumiskaevud või täielikult lahendamata reoveekäitlus krundil) veekogudesse kandumise riski.</p>	<p>Keslinna piirkonnas kõvakattega alade osatähtsus eelduslikult suureneb, kuid mujal asumites toimub asustuse hõrenemine (sh haljasalade osakaalu suurenemine). Nimetatu soodustab hõredama asustusega piirkondades sademevee lokaalset pinnasesse imbumise võimalust.</p> <p>Ka antud stsenaariumi korral on oluline ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamine.</p> <p>Tambre suvilapiirkonnaga seoses kaasnevad mõjud on sarnased stsenaariumi I juures toodule.</p>	<p>Keslinna piirkonnas kõvakattega alade osatähtsus eelduslikult suureneb, kuid mujal asumites toimub asustuse hõrenemine (sh haljasalade osakaalu suurenemine). Nimetatu soodustab hõredama asustusega piirkondades sademevee lokaalset pinnasesse imbumise võimalust.</p> <p>Stsenaarium näeb ette linna äärealade kujundamist nõ maapiirkonnaga sarnaseks elukeskkonnaks. Siinkohal on oluline arvestada, et realselt on äärealadel paiknevad elamud kas täielikult või osaliselt seotud linna ühissüsteemidega.</p>	<p>2 (ka 3)</p> <p>Sõltumata stsenaariumist on oluline leida lahendus Tambre suvilapiirkonna joogiveevarustusele ja reoveekäitlusele.</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju pinnaveele (sh sademeveesüsteemid)	<p>Tambre suvilapiirkonda ei ole ette nähtud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajamist. Samas ei ole teada, milline on piirkonna reoveekäitluseks kasutatavate lahenduste (nt kogumiskaevud) seisund. Tambre suvilapiirkonnaga piirneb (osaliselt ka läbib) Tambre oja, mille veekvaliteedi kohta täpsed andmed puuduvad.</p> <p>Samas on teada, et Tambre ojal paiknev Tambre paisjärv on tugevasti eutrofeerunud, mis omakorda viitab toitainete sissekandele.</p> <p>Seejuures võivad toitained kanduda järve just nõuetekohaselt lahendamata reoveekäitluse tulemusena.</p>		<p>Seega on stsenaariumi realiseerumisel oluline tagada nõ ääremaale alles jäävate majapidamiste ühissüsteemidega varustus või soodustada lokaalsete veevarustuse ja kanalisatsioonilahenduste arendamist.</p> <p>Tambre suvilapiirkonnaga seoses kaasnevad mõjud on sarnased stsenaariumi I juures toodule.</p>	

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju kaitstavatele loodusobjektidele (sh Natura 2000 alad)	<p>Kaitsealustest objektidest kaasneb mõju peamiselt vaid kesklinnas või selle lähialal paiknevatele Säde pargile ja linnapargile ning seda tulenevalt eelduslikust kasutuskooormuse suurenemisest. Teistele kaitstavatele loodusobjektidele otseseid ebasoodsaid mõjusid ette näha ei ole</p> <p>Natura 2000 alasid linna territooriumil ega lähialal (min 7,5 km) ei paikne. Mõjud puuduvad.</p>			<p>Eelistused puuduvad.</p> <p>Oluline arvestada kaitsealuste haljasalade kasutuskooormuse suurenemise ja sellega kaasnevate mõjude leevendamise (sh uute haljasalade rajamine).</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju välisõhu kvaliteedile	<p>Linna kasv soodustab autoliikluse kasvu. Seeläbi suureneb õhusaaste ja müratase.</p> <p>Laiali valguvas linnaruumis ei ole üldjuhul majanduslikult tasuv pikkade kaugküttetorustike rajamine. Seega toimub kaugküttevõrgu arendamine eelkõige linna keskusala ja tihedamalt asustatud piirkondades. Kaugemates linnaosades on kasutusel peamiselt lokaalküte. Samas on välisõhu kvaliteedi ja õhusaaste osas võrreldes lokaalküttega eelistatum just kaugkütte arendamine (vähem lokaalseid saasteallikaid).</p>	<p>Mahajäetud või alakasutatud kruntide rohestamine ehk haljasalade loomine aitab, sõltuvalt ala suurusest vähemal või rohkemal määral kaasa linnaõhu kvaliteedi parendamisele.</p> <p>Keskusala ja selle lähipiirkonna eelisarendamine loob soodsamad võimalused kaugkütte arendamiseks. Soodne mõju välisõhu kvaliteedile.</p> <p>Linnaäärsete alade hõrendamine loob võimalusi suuremate kruntide tekkeks, mis omakorda loob maakasutusliku eelduse alternatiivsete kütteviiside (nt maakütte vms) kasutusele võtmiseks.</p>	<p>Mahajäetud või alakasutatud kruntide rohestamine ehk haljasalade loomine aitab, sõltuvalt ala suurusest vähemal või rohkemal määral kaasa linnaõhu kvaliteedi parendamisele.</p> <p>Keskusala ja selle lähipiirkonna eelisarendamine loob soodsamad võimalused kaugkütte arendamiseks. Soodne mõju välisõhu kvaliteedile.</p> <p>Linnaäärsete alade hõrendamine loob võimalusi suuremate kruntide tekkeks, mis omakorda loob maakasutusliku eelduse alternatiivsete kütteviiside (nt maakütte vms) kasutusele võtmiseks.</p> <p>Kavandatavate tootmis- ja ettevõtlusalade ning linna peamiste elamupiirkondade vahele kujuneb roheline vöönd (nõ loodusele tagastavad alad), mis moodustab puhvertsooni võimalike ebasoodsate mõjude minimeerimiseks.</p>	3 (ka 2)

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju linnaruumile ja kultuuripärandile				
Mõju linnaruumile, sh väärtuslikule maastikule	<p>Linn kasvab ja laieneb eelkõige äärelinna piirkonnas. Uute elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusalade rajamine linna äärealadesse võib vähendada sidusust linna keskusalaga, st inimeste igapäevaelu (töö, kodu) koondub rohkem äärelinna.</p> <p>Osaliselt on tootmis- ja ettevõtlusalad kavandatud väärtuslikule maastikule (Tambre parkmetsa piirkonda). Võib kaasneda vastuolu väärtusliku maastiku kasutustingimustega (säilitada ajalooline maastik jms).</p>	<p>Linnaruumi areng toimub eelkõige mahajäetud või alakasutatud piirkondade kasutusele võtmise arvelt. Seejuures on suund linna rohestamisele ehk haljastuse osatähtsuse suurendamisele.</p> <p>Suuremad tootmis- ja ettevõtlusalad on kavandatud linnalise asustusega ala piirimaile. Seejuures on tootmis- ja ettevõtlusalade puhul suures osas tegemist varasemalt kasutusel olnud maa-aladega.</p> <p>Linnaruumiliselt kujuneb olukord, kus tihedamalt asustatud keskusala läheb üle hõredamalt asustatud elamupiirkonnaks ning kolmes eri suunas asuvateks tootmis- ja ettevõtlusaladeks.</p> <p>Väärtuslikule maastikule võib peamine surve avalduda eelkõige Pedeli jõe lammiala, Ränioru ja linnapargi kui puhkealade kasutuskoormuse suurenemise läbi.</p>	<p>Linnaruumi areng toimub eelkõige mahajäetud või alakasutatud piirkondade kasutusele võtmise arvelt. Seejuures on suund linna rohestamisele ehk haljastuse osatähtsuse suurendamisele. Eelisarendatavad alad koonduvad kesklinna piirkonna ümber.</p> <p>Suuremad tootmis- ja ettevõtlusalad on kavandatud linnalise asustusega ala piirimaile. Seejuures on tootmis- ja ettevõtlusalade puhul suures osas tegemist varasemalt kasutusel olnud maa-aladega.</p> <p>Linnaruumiliselt kujuneb olukord, kus tihedamalt asustatud keskusala läheb üle hõredamalt asustatud elamupiirkonnaks, rohelisteks vööndiks ning sellel kolmes eri suunas järgnevaks tootmis- ja ettevõtlusaladeks.</p>	<p>3 (ka 2)</p> <p>Mõnevõrra eelistatum stsenaarium 3, kuna elamualade ümber kujuneb roheline vöönd, mis on puhvriks tootmis- ja ettevõtlusalade ning elamualade vahel. Lisaks aitab roheline vööndi kujunemine vähendada koormust keskusala piirkonna haljasaladele.</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusala eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
			Väärtuslikule maastikule võib peamine surve avalduda eelkõige Pedeli jõe lammiala ja linnapargi kui puhkealade kasutuskooormuse suurenemise läbi. Samas väheneb surve võrreldes stsenaariumiga 2 Ränioru piirkonnale (loodusele tagastamise tsoon). Lisaks on haljasalade kasutuskooormust võimalik leevendada kujuneva rohelise võõndi arvelt.	
Mõju muinsuskaitsealale ja kultuuriväärtustele	<p>Eelisarendatav keskusala kattub suures osas (v.a raudteejaama ümbruse piirkond) Valga linnatuumiku muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndiga. Muinsuskaitsealal on kultuurimälestiste (ehitismälestised) osakaal suur. Keskusala arendamine soodustab ajalooliste hoonete korda tegemist. Teisalt eeldab arendamine kokkuleppeid Muinsuskaitseametiga. Muinsuskaitse eritingimused võivad vähendada potentsiaalsete arendajate huvi keskusala arendamise vastu. Lihtsam on arendada väljaspool muinsuskaitseala piire (nt stsenaarium 1 korral linna äärealadele kavandatud elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusaladel), kus muinsuskaitse tingimused on leebemad või puuduvad. See omakorda võib viia olukorrani, kus keskusalale võivad jääda korrastamata ja lagunevad muinsuskaitse all olevad hooned.</p> <p>Hajutatult linna territooriumil paiknevate kultuurimälestiste saatus sõltub eelkõige kinnistu omaniku huvist ja tegutsemistahtest.</p>			<p>Eelistus puudub.</p> <p>Kõigi stsenaariumite korral on vajalik teha koostööd KOVi ja Muinsuskaitseameti vahel, et keskusala arendamine oleks võimalik optimaalsetel tingimustel (sh arendajal huvi ja kultuuriväärtused säilinud).</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusala eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju inimese heaolule ja tervisele ning sotsiaalsele keskkonnale				
Müra, vibratsiooni ja õhusaaste mõjud	<p>Elanike lisandumine ja linna kasv soodustab autoliikluse kasvu. Ühes sellega suurenevad ka müra, vibratsiooni ja õhusaaste tasemed.</p> <p>Teadaolevalt ei ole viimastel aastatel Valgas olnud liikluse osas olulisi probleeme või kaebusi. Kuigi stsenaariumi kohaselt elanike arv linnas mõnevõrra kasvab on peamised uued elamualad ning tootmis- ja ettevõtlusalad kavandatud hajutatult linna äärealadele. Keskusala osas on kavandatud aga jalgsi või jalgrattaga liikumise võimaluse soodustamist. Eelnevaid asjaolusid arvestades on vähetõenäoline, et ka linna kasvades muutuks liikluse oluliseks probleemiks.</p> <p>Autoliiklusest tingitud vibratsiooni ja õhusaaste tasemed on üldjuhul madalad ega põhjusta olulisi mõjusid. Seda on näidanud vibratsiooni ja õhusaaste tasemete mõõtmised ning modelleerimised suuremates Eesti linnades nagu Tartu ja Tallinn.</p>	<p>Teadaolevalt ei ole viimastel aastatel Valgas olnud liikluse osas olulisi probleeme või kaebusi. Sisuliselt oleks stsenaariumi järgne elanike arv sarnane praeguse olukorraga. Lisaks on eelisarendataval keskusalaal kavandatud jalgsi või jalgrattaga liikumise võimaluse soodustamist. Eelnevaid asjaolusid arvestades on vähetõenäoline, et liikluse muutuks stsenaariumi realiseerumisel oluliseks probleemiks. Samuti ei ole probleemi esile kerkimist ette näha liiklusest tingitud vibratsiooni ja õhusaaste osas.</p> <p>Kohati on uued tootmis- ja ettevõtlusalad kavandatud elamute lähedusse. Sõltuvalt rajatava ettevõtte spetsiifikast võib tegevusega kaasneda müra ja õhusaaste. Seega võib osutada vajalikuks leevendavate meetmete rakendamine (puhvertsoonid, müratõkked jms).</p>	<p>Elanike arv väheneb ja linn „tõmbub kokku“. Võib eeldada, et üldiselt väheneb ka autoliikluse hulk tänavatel (kompaktsem linn võimaldab eelistada teisi liikumisviise peale auto). Arvestades ka et tihedama asustusega kesklinna piirkonnas soodustatakse valdavalt jalgsi käimist, siis on vähetõenäoline, et liikluse muutuks stsenaariumi realiseerumisel probleemiks. Samuti ei ole probleemi esile kerkimist ette näha liiklusest tingitud vibratsiooni ja õhusaaste osas.</p> <p>Uute tootmis- ja ettevõtlusalade ning elamualade vahele kujuneb roheline võõnd, mis toimib puhvertsoonina. Müra ja õhusaastet aitavad teatud määral leevendada ka teiste linnasiseste haljasalade kavandamine.</p> <p>Elamute kütmisega kaasnevat õhusaastet on käsitletud eespool käesolevas tabelis (<i>Mõju välisõhu kvaliteedile</i>).</p>	<p>3 (ka 2)</p> <p>Autoliiklusest tingitud müra, vibratsioon ja õhusaaste ei ole eelduslikult probleemiks.</p> <p>Küll aga tuleb arvestada elamualade lähedusse kavandatud tootmis- ja ettevõtlusaladelt lähtuva võimaliku õhusaaste ja müraga. Stsenaarium 3 korral on mõjud eelduslikult kõige väiksemad.</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskuala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Müra, vibratsiooni ja õhusaaste mõjud	<p>Kohati on uued tootmis- ja ettevõtlusalad kavandatud elamute lähedusse. Sõltuvalt rajatava ettevõtte spetsiifikast võib tegevusega kaasneda müra ja õhusaaste. Seega võib osutuda vajalikuks leevendavate meetmete rakendamine (puhvertsoonid, müratõkked jms).</p> <p>Elamute kütmisega kaasnevat õhusaastet on käsitletud eespool käesolevas tabelis (<i>Mõju välisõhu kvaliteedile</i>).</p>	<p>Müra ja õhusaastet aitavad teatud määral leevendada ka haljasalade kavandamine.</p> <p>Elamute kütmisega kaasnevat õhusaastet on käsitletud eespool käesolevas tabelis (<i>Mõju välisõhu kvaliteedile</i>).</p>		
Muu keskkonnasaaste (radoon, suletud prügila)	<p>Valga linna territoorium paikneb normaalse radooniriskiga alal, kus asuvad normaalse looduskiirgusega pinnased. Kiirgusohutus on üldiselt võimalik tagada korrektse ja kvaliteetse ehitustegevusega.</p> <p>Valga nõuetekohaselt suletud prügila jääb sõltumata stsenaariumist peamistest arendavatest aladest eemale. Seega otseseid mõjusid ette näha ei ole. Suletud prügila juures paikneb linna jäätmejaam.</p>			Eelistused puuduvad

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Jäätmeäitluse mõjud	<p>Elanike arvu kasvuga suurenevad ka tekkivad jäätmekogused ning vajalikuks osutub uute elamualade liitmine jäätmeveopiirkondadega. Samas nõuetekohase korraldatud jäätmeveo korral olulisi mõjusid ette näha ei ole.</p> <p>Mahajäetud ja alakasutatud kruntide kasutusele võtmise korral vähenevad võimalikud krundi prügistamise probleemid. Rajatavatele haljasaladele tuleb paigaldada prügikastid ja teostada nende regulaarset tühjendamist.</p> <p>Linna kasvades võib osutada vajalikuks täiendatavate jäätmekogumispunktide (ohtlikud jäätmed jms) rajamine.</p>	<p>Nõuete kohaselt korraldatud jäätmeveo korral olulisi mõjusid ette näha ei ole.</p> <p>Mahajäetud ja alakasutatud kruntide kasutusele võtmise korral vähenevad ka võimalikud krundi prügistamise probleemid. Rajatavatele haljasaladele tuleb paigaldada prügikastid ja teostada nende regulaarset tühjendamist.</p>		Eelistused puuduvad.

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusala eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju elanike turvalisusele ja elukvaliteedile	<p>Elanike arvu kasvuga suureneb linnapildis sõidukite arv. Oluline on liikluskorralduslikult tagada elanike turvalisus eelkõige tihedamalt asustatud piirkondades. Soodsad lahendused on ka jalgsi- või jalgrattaga liikumise eelistamine või ühistranspordi arendamine.</p> <p>Kesklinnas on palju lagunevaid hooneid, mis on ohtlikud nõ huvilistele ja vähendavad ka piirkonna elanike turvatunnet. Kesklinna hoonestus paikneb osaliselt muinsuskaitsealal, kus ehitamiseks kehtivad eritingimused. Uued elamualad on aga kavandatud linna äärealadele, kus ehitustingimused on leebemad. Seega võib kaasneda oht, et arendustegevus toimub peamiselt uute elamualadel ning kesklinna hoonestus jääb (taas)kasutusele võtmisest kõrvale. Mainitud asjaolu ning olukord, kus linn valgub laiali võib vähendada linna elanike kogukonnatunnet.</p>	<p>Mahajäetud või alakasutatud krundid liidetakse elamualadel naaberkruntidega ja/või kujundatakse neile haljasalad. Liitmisel on oluline, et oleks võimalik likvideerida väga halvas seisus hooned (elanike turvalisus ja elukvaliteet). Siinkohal võib keskusala piirkonnas kaasneda takistused seoses muinsuskaitsealaga.</p> <p>Liitmisel tekkivad suuremad krundid võivad meelitada neid elanikke, kes eelistavad suuremat privaatsust ning kes muidu otsiksid elamu rajamise võimalusi linna äärealadel.</p> <p>Haljastamine suurendab linnamaastiku mitmekesisust ja avaldab soodsat mõju elukvaliteedi paranemisele. Oluline on, et uute haljasalade rajamisel ei väheneks turvalisus (vajalik valgustatus jms).</p>	<p>Toimub linnatuumiku tihedam asustamine (mahajäetud või alakasutatud kruntide arvel) ja aktiivsemasse kasutusse võtmine. Siinkohal tuleb kesklinna piirkonnas hoonete taastamisel arvestada muinsuskaitse eritingimustega.</p> <p>Linn muutub kompaktsemaks ning haljastuse osakaal suureneb. Soodne mõju elanike elukvaliteedile. Oluline on, et uute haljasalade rajamisel ei väheneks turvalisus (vajalik valgustatus jms).</p> <p>Nõ loodusele tagastamise tsooni jäävate majapidamiste elanikel tuleb teha valik, kas ümber asuda linna tuumikusse või kohaneda elutingimustega maalähedases piirkonnas. Siinkohal on oluline, et kui toimub nõ krundi loodusele tagastamine, siis tuleb likvideerida ka olemasolev hoonestus. Vastasel juhul tekib tsooni varemest koosnev äärelinn, mis jääb elamualade ja uute kavandatavate tootmis- ja ettevõtlusalade vahele ning võib vähendada linnaelanike turvatunnet.</p>	<p>2 ja 3</p> <p>Elanike arvule kohandatud kompaktne linn</p>

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskusalast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusalal suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju puhkamis- ja sportimisvõimalustele	Linna kasvuga suureneb koormus olemasolevatele haljasaladele (puhkealadele). Vajalik on uute haljasalade juurde planeerimine. Selleks on sobilikud mahajäetud või alakasutatud krundid elamupiirkondades või keskusalal.	Mahajäetud või alakasutatud krundid on kavas kas liita naaberkruntidega ja/või haljastada. Seeläbi on ette näha haljasalade osakaalu suurenemist linnapildis, mis omakorda loob eeldused puhke- ja sportimisvõimaluste arendamiseks.	Linna tuumiku haljasaladele võib eeldada kasutuskoormuse kasvu. Samas on haljasaladid võimalik juurde planeerida mahajäetud või alakasutatud kruntide arvelt. Lisaks tekib elamualade taha roheline vöönd. Seega on puhke- ja sportimisvõimalusi võimalik vajadusel suurendada.	Mõnevõrra eelistatum stsenaarium 3
Mõju teenuste, sh hariduse, arstiabi jm kättesaadavusele	Põhimahus teenused koondatakse keskusalale. Arvestades, et uued elamualad on kavandatud linna äärealadele, suurenevad vahemaad kodu ja teenuste tarbimise koha vahel. Linna rahvastiku vananemisest lähtuvalt ei ole tegemist soodsa arenguga. Lahendus eeldab väga head linnasisese logistika (ühistransport) olemasolu. Viimati nimetatut kehtib ka hariduse kättesaadavuse osas.	Põhimahus teenused koondatakse keskusalale. Nii stsenaarium 2 kui 3 korral toimub linna areng keskusalal suunas ehk linn muutub kompaktsemaks. Seejuures vähenevad vahemaad kodu ja teenuste tarbimise koha vahel. Tegemist on soodsa mõjuga arvestades linna vähenevat ja vananevat elanikkonda. Ka hariduse kättesaadavus muutub kompaktsemaks (vahemaad vähenevad, kergliiklusteede arendamine). Stsenaarium 3 korral võib ebasoodne mõju kaasneda eelkõige „loodusele tagastamise“ tsooni jäävate majapidamiste elanikele, kuna tõenäoliselt muutub nende piirkondade seotus ühistranspordiga halvemaks (liinide käigus hoidmise tasuvus väheneb kui tarbijaid vähem).		2 (ka 3)
Mõju majandusliku keskkonna arengule				
Mõju ettevõtluskeskkonnale	Kõigi stsenaariumite korral nähakse ette multifunktsionaalse keskusalal kujundamist. Seega luuakse keskusalal piirkonda lisaks elamutele võimalused ka äri ja ettevõtlusega tegelemiseks. Soodustatakse töökohtade loomist. Lisaks nähakse ette täiendavad tootmis- ja ettevõtlusalad linna äärealadele. Stsenaarium 1 korral toimub linna elanike ehk teenuse tarbijate hulga kasv. See omakorda suurendab nõudlust teenuste järele ning avaldab soodsat mõju ettevõtluse arendamisele. Stsenaariumite 2 ja 3 korral elanike arv ei suurene. Samas muudetakse linn kompaktsemaks, mis omakorda soodustab tarbimist kodu läheduses ning avaldab seeläbi soodsat mõju ettevõtluskeskkonna arengule.			Eelistused puuduvad

Teemavaldkond	Stsenaarium / Arengu võtmetegur			Eelistatum stsenaarium
	1	2	3	
	Linnaruumi kasv, areng keskuslast eemale	Linnaruumi kohandamine kahanemise tingimustele, areng keskusala suunal	Linnaruumi „kokkutõmbamine“	
Mõju taristu toimimisele ja kättesaadavusele	Kasvav linn eeldab ka taristu laiendamist linna äärealadele kavandatud uute elamu- ning tootmis- ja ettevõtlusalade teenindamiseks. Nimetatu võib avaldada soodsat mõju juba olemasoleva taristu korrashoiule. Paiguti võib pareneda ligipääs olemasolevatele elamualadele. Samas suurenevad nt tänavate pikendamise ja väljaehitamisega kasutusaegsed hoolduskulud. Sama kehtib ka kergliiklusteede rajamise ja hooldamise kohta.	Linnaruum muutub kompaktsemaks, areng on suunatud keskusala suunas. Võimalik olemasoleva taristu baasil kujundada efektiivne taristusüsteem, sh rajada kergliiklustee võrgustik. Suuremad tootmis- ja ettevõtlusalad on kavandatud valdavalt olemasoleva taristu teeninduspiirkonda.	Võrreldes stsenaariumiga 2 on stsenaariumi 3 korral võimalik linna muuta veelgi kompaktsemaks. Teisalt võib „loodusele tagastamise“ tsooni jääv taristu muutuda alakoormatuks. Seejuures võib tekkida olukord, kus vastavas tsoonis majapidamiste arv küll väheneb, kuid mitte piisavalt, et õigustada nt tänavate pikkuse vähendamist vms.	2 Olemasoleva taristu optimaalne kasutus

Kokkuvõtvalt on hinnatud keskkonnavaldkondade alusel eelistatavamad stsenaariumid 2 ja 3, mille käigus linn muutub terviklikumaks. Seejuures suureneb haljastuse (sh võimalikud puhke- ja virgestusalad, puhvertsoon elamute ja tootmisalade vahel) osakaal enim stsenaarium 3 korral. Stsenaarium 1 on vähemeelistatavam, kuna vastava stsenaariumi korral toimub linna laiiali valgumine, mis omakorda on ebasoodne arvestades mh rahvastiku vananemist. Lisaks eeldab stsenaarium 1 linna elanike arvu kasvu, mis on aga praeguseid trende arvestades vähetõenäoline.